

Justitiedepartementet

Remissyttrande

Helsingborgs tingsrätt har uppmanats att yttra sig över betänkandet ”Förstärkt skydd för den personliga integriteten – Behovet av åtgärder mot oskuldskontroller, oskuldsintyg och oskuldsingrepp samt omvändelseförsök” (SOU 2023:37).

Betänkandet omfattar egentligen tre olika frågor, åtgärder mot förfaranden som genomförs för att upprätthålla oskuldsnormer, åtgärder mot s.k. omvändelseförsök samt kriminalisering av underlåtenhet att avslöja äktenskapstvång och barnäktenskapsbrott. Remissyttrandet kommer att i huvudsak följa den uppdelning som gjorts i betänkandet.

Åtgärder mot oskuldskontroller, oskuldsintyg och oskuldsingrepp

Tingsrätten har inte någon erinran mot betänkandets förslag gällande kriminalisering av oskuldskontroller och oskuldsingrepp eller de författningsändringar som i övrigt föreslås i dessa delar. När det gäller frågan om reglerna om utreseförbud bör omfatta även oskuldskontroller och oskuldsingrepp återkommer tingsrätten till detta sist i remissyttrandet.

Tingsrätten delar även bedömningen att s.k. oskuldsintyg inte bör kriminaliseras. Som framgår av betänkandet lär det i många fall vara fråga om intyg som lämnas efter oskuldskontroller.

Underlåtenhet att avslöja äktenskapstvång och barnäktenskapsbrott

Inte heller när det gäller förslagen om att kriminalisera underlåtenhet att avslöja äktenskapstvång och barnäktenskapsbrott har tingsrätten någon erinran mot utredningens förslag. Som framgår av betänkandet (s. 235ff.) är det i och för sig så att många av de personer som får vetskap om sådana brott redan idag antingen lär kunna anses ha medverkat till brottet eller har anmälningsplikt enligt 14 kap. 1 § socialtjänstlagen. Samtidigt finns det som också lyfts fram i betänkandet tillräckligt många aktörer, t.ex. bröllopsgäster eller andra som kan tänkas träffas av en kriminalisering för att motivera att underlåtenhet att avslöja dessa brott kriminaliseras.

Åtgärder mot omvändelseförsök

Tingsrätten delar den bedömning som utredningen har gjort vad gäller kriminalisering av omvändelseförsök. Som framförs i betänkandet omfattas

de mest allvarliga formerna av omvändelseförsök redan av andra kriminaliseringar.

Om man ändå skulle överväga en kriminalisering av omvändelseförsök bör utformningen av en sådan bestämmelse följa systematiken för bestämmelserna om grov fridskränkning/grov kvinnofridskränkning och hedersförtryck (4 kap. 4 a och 4 e §§ brottsbalken).

Särskilt om utreseförbud

Tingsrätten delar uppfattningen som framförs i betänkandet om att utreseförbud för barn bör kunna meddelas även när ett barn riskerar att utsättas för oskuldskontroller och oskuldsingrepp utomlands. Tingsrätten har egentligen inga synpunkter på det författningsförslag som betänkandet lägger fram i den delen.

I utredningen föreslås emellertid ingen ändring av regeln i 31 i § LVU där tillfälligt undantag från utreseförbud regleras. Om betänkandets förslag ska genomföras bör även andra meningarna i den bestämmelsen ändras på så sätt att det också ska saknas risk för oskuldsingrepp eller oskuldskontroll för att tillfälligt undantag ska beslutas.

Som framgår av övervägandena i betänkandet (avsnitt 8.9) kan dock en utvidgning av reglerna om utreseförbud till att omfatta oskuldskontroller och oskuldsingrepp utomlands även ske genom det förslag som lades fram i promemorian ”Ett utvidgat utreseförbud för barn” (Ds 2022:9). Enligt tingsrättens mening är den lösningen att föredra. Det förslag till reglering av utreseförbudet som föreslagits där tar nämligen sikte på risken för att ett barns hälsa eller utveckling skadas vid utlandsvistelser och omfattar alltså bl.a. oskuldsingrepp och oskuldskontroller som genomförs utomlands.

Med den reglering som föreslagits i den nämnda promemorian skulle också olika risker kunna samverka på ett sätt som varken är möjligt med den reglering som finns idag eller med det författningsförslag som läggs fram i betänkandet. Det kan också tilläggas att det förslag som lades fram i promemorian skulle träffa åtminstone vissa omvändelseförsök som ett barn riskerar att utsättas för utomlands, även om omvändelseförsök i sig inte kriminaliseras (se Ds 2022:9, s. 197 och s. 277).

Lennart Johansson

/Daniel Fedeli